

§ 7

Revidering av principer för investeringsprocessen, KS 2020/439

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

1. Anta reviderade principer för investeringsprocessen.

Beskrivning av ärendet

”Principer för investeringsprocessen” är ett styrdokument som beskriver arbetsgången för investeringsprocessen från behov till budgetbeslut, samt övriga principer som avser förändring eller överskridande av budget, slutredovisning, avbrutna investeringar, med mera.

Dokumentet reviderades senast 2016 och behöver nu revideras på nytt. Förslaget till revidering innefattar följande förändringar:

- Tekniska nämnden har ersatts med kultur-, fritids- och tekniknämnden.
- Ett nytt avsnitt som beskriver processen för investeringar inom exploateringsprojekt.
- Förtydligande om vad som gäller för tillfälliga driftskostnader vid lokalinvesteringar, till exempel kostnader för evakuering och flytt.
- Förändring om vad som gäller vid överskridande av projektbudget.
- Förändring om vad som gäller vid tidigareläggning av projektbudget.
- Förändring om vad som gäller när medel flyttas från ett projekt till ett annat.
- Förändring om vad som gäller vid avbrutna projekt.

Motivering av beslut

Dokumentet behöver uppdateras i och med bildandet av kultur-, fritids och tekniknämnden. Det finns behov av att förtydliga vad som gäller vid tillfälliga driftskostnader för till exempel flytt och evakuering, då det idag finns oklarheter kring detta. Det är nödvändigt att förtydliga vad som gäller vid överskridande av projektbudget och förslaget innebär även att kommunstyrelsen får utökat mandat när det gäller mindre förändringar.

Ekonomi

Beslutet i sig påverkar inte kommunens ekonomi, men principerna innebär bättre möjlighet till ekonomisk styrning.

Underlag för beslut

Beslutsförslag 2020-10-15

Principer för investeringsprocessen reviderade 2016 (ska ersättas med det nya förslaget)

Principer för investeringsprocessen reviderade 2020 (nytt förslag)

FALKENBERG

Kommunledningsförvaltningen
Ekonomiavdelningen
Controllerenheten

Datum
2020-11-09

KS 2020/439
2020.4633
2020-12-10

Principer för investeringsprocessen

I detta dokument beskrivs arbetsgången för investeringsprocessen från behov till budgetbeslut, samt övriga principer som avser förändring eller överskridande av budget, slutredovisning, avbrutna investeringar, med mera. Investeringarna delas upp i lokalinvesteringar, exploateringsinvesteringar och övriga investeringar.

1. Lokalinvesteringar

Kultur-, fritids och tekniknämnden ansvarar för lokalinvesteringar. I de flesta fall aktualiseras dock behovet via annan nämnd, nedan benämnd som facknämnd.

En lokalinvestering kan aktualiseras på tre olika sätt:

1. Volymrelaterade behov. Facknämnd har ett lokalbehov som ej går att tillgodose inom kommunens fastighetsbestånd och att hyra externt ej är ett alternativ.
2. Samhällsutveckling. Investeringar som aktualiseras för kommunal utveckling.
3. Underhållsbaserade behov. Kultur-, fritids och tekniknämnden gör bedömningen att en fastighet är i sådant skick att det krävs åtgärder som ej ryms inom budget för fastighetsunderhåll.

Lokalinvestering utifrån volymrelaterade behov samt samhällsutvecklande behov

Lokalinvestering som uppstår till följd av volymrelaterade behov eller samhällsutveckling skall behandlas enligt följande:

1. Klartecken till förfrågan om förstudie

- 1.1. Investeringsbehovet redovisas i facknämnd.
- 1.2. Facknämnd begär klartecken till förfrågan om förstudie hos kommunstyrelsens arbetsutskott (ksau).
- 1.3. Ksau godkänner eller avslår förstudien.

- *Politiska beslut steg 1: Facknämnd samt ksau*
- *Vid avslag i ksau informeras facknämnd via protokollsutdrag*
- *Tillgängliga mallar: "Beslutsförslag förstudie"*

2. Förfrågan om förstudie

- 2.1. Efter godkännande i ksau lämnas en förfrågan om förstudie från fackförvaltning till kultur-, fritids- och teknikförvaltningen. Facknämnd informeras om beslut i ksau, men något ytterligare beslut i facknämnd krävs inte förrän i steg 4.

- *Politiska beslut steg 2: inga*
- *Tillgängliga mallar: "Blankett Förfrågan om förstudie"*

3. Genomförande av förstudie

3.1. Kultur-, fritids- och teknikförvaltningen gör en förstudie och tar fram en kalkyl enligt fastställd mall. Samtliga berörda verksamheter ska delta i förstudien, det vill säga inte bara beställande nämnd. Förstudien överlämnas till fackförvaltningen. Med förstudien ska uppgift om dittills nedlagda utgifter bifogas.

- *Politiska beslut steg 3: Inga*
- *Tillgängliga mallar: "Blankett kalkyl"*

4. Beställning av investeringsprojekt

4.1. Facknämnd tar beslut på att investeringsprojektet ska beställas.

4.2. Beställningen överlämnas till kultur-, fritids och teknikförvaltningen.

- *Politiska beslut: facknämnd*
- *Tillgängliga mallar: "Beslutsförslag beställning"*

5. Budgetförslag

5.1. Kultur-, fritids och teknikknämnden tar med investeringsprojektet i sitt budgetförslag. Underlagen ska även innehålla beräkningar på vad investeringen innebär för årlig driftskostnad, det vill säga en beräknad internhyra. Även övriga eventuella driftskostnader ska anges.

5.2. Facknämnden ansvarar för att i sitt budgetförslag lämna förslag på inventarier som hör samman med lokalinvesteringen.

5.3. Tillfälliga driftskostnader för till exempel evakuering och flyttkostnader tas upp i budgetförslaget hos initiativtagande nämnd. Se avsnitt "Tillfälliga kostnader i samband med lokalinvesteringar" nedan.

- *Politiska beslut: kultur-, fritids- och teknikknämnden (byggprojektet) och facknämnd (inventarier)*

6. Budgetberedning och budgetbeslut

6.1. Budgetförslagen behandlas i budgetberedningen och beslutas i samband med budget.

- *Politiska beslut: kommunfullmäktige*
- *Vid avslag i kommunfullmäktige informeras berörda tjänstemän, facknämnd kultur-, fritids- och teknikknämnden via beslutad budget. Kommunstyrelseförvaltningen sammanställer även en tjänsteskrivelse som redogör för alla investeringsäskanden, godkända och strukna.*

Vid investering gällande ny/till/ombyggnad av kök är servicenämnden facknämnd. Övriga berörda nämnder ska hållas informerade och ges chans att yttra sig under hela processen.

Undantag

Det händer att projekt som ej föregåtts av förstudie inkommer till budgetberedningen. Då sker förstudie när det redan finns en beslutad projektbudget. I dessa fall utgår steg 1-2 samt 5-6.

Investering utifrån fastighetsbehov

Förslag till investeringar på grund av fastighetsbehov utgår ifrån kultur-, fritids- och teknikknämnden. Nämnden ska samråda med berörd facknämnd innan investeringsförslag lämnas. Kultur-, fritids- och teknikknämnden tar upp investeringen i sitt budgetförslag som sedan behandlas under budgetberedningen samt beslutas i kommunfullmäktige. I de fall investeringsprojektet kräver flytt och evakuering av verksamhet ska kultur-, fritids- och teknikknämnden beskriva detta i budgetförslaget samt ange uppskattade kostnader för det.

Projektansvar

Kultur-, fritids- och tekniknämnden ansvarar för investeringsprojekten i investeringsplanen till dess att investeringen är avslutad. I ansvaret ingår genomförande, uppföljning, prognos, slutredovisning samt i förekommande fall anmälan om budgetförändringar som kräver ytterligare politiska beslut enligt principer i avsnitt fyra. Uppföljning med prognos ska ske minst vid varje tertial.

Tillfälliga kostnader i samband med lokalinvesteringar

I samband med lokalinvesteringar uppkommer ofta tillfälliga kostnader i samband med projektet. Det kan röra sig om kostnader för evakuering så som tillfälliga evakueringslokaler eller busstransport av elever. Det kan även uppkomma kostnader för flytt när verksamheten flyttar in eller ut ur lokaler som berörs av projektet. Dessa kostnader klassificeras ej som en anläggningstillgång och kan därmed, enligt redovisningsregler, inte belasta investeringsbudgeten, utan ska kostnadsföras i sin helhet i den period de uppkommer.

Evakueringslokaler bekostas alltid av kultur-, fritids och tekniknämnden. Facknämnden betalar då internhyra för sin ordinarie lokal och kultur-, fritids och tekniknämnden står för evakueringslokalerna. Övriga kostnader för evakuering och flytt bekostas av den verksamhet som använder lokalerna. Undantag från detta sker när fastighetsägaren (dvs kultur-, fritids- och tekniknämnden) initierar ombyggnaden, exempelvis vid fastighetsunderhåll och ventilationsåtgärder. I dessa fall ska alltid kultur-, fritids- och tekniknämnden stå för dessa kostnader.

Facknämnden står alltid för inventarier/teknik till följd av lokalinvesteringarna, även om de köps in för att täcka ett tillfälligt behov i samband med evakuering. Dessa inventarier klassificeras som investering om definition för investering uppfylls (minst ett halvt prisbasbelopp och livslängd på minst tre år), men ingår i allmänhet inte i budget för lokalinvesteringar.

Exempel

- Evakuering och flytt i samband med underhållsarbete och ventilationsåtgärder som initieras av fastighetsförvaltare: kostnaderna ska belasta kultur-, fritids och tekniknämnden.
- Evakuering och flytt av verksamhet i samband med ny- till- eller ombyggnad av lokal som initierats av facknämnd, till exempel utbyggnad av en skola till följd av volymökning: kostnaderna ska belasta initiativtagande nämnd.
- Evakuering och flytt av verksamhet i projekt som rör verksamhetsanpassningar eller underhåll som initieras av facknämnd: kostnaderna belastar initiativtagande nämnd
- Evakuering och flytt av verksamhet i samband med ny- till- eller ombyggnad av kök och matsal som initierats av facknämnd: kostnaderna ska belasta nämnd som ansvarar för den verksamhet som evakueras/flyttas. Det kan till exempel innebära att servicenämnden står för kostnader för flytt och evakuering av kök, medan barn- och utbildningsnämnden står för kostnader för flytt och evakuering av matsal.

Finansiering av tillfälliga kostnader i samband med lokalinvesteringar

Den nämnd som enligt ovan beskrivning ska belastas för kostnader för flytt och evakuering ansvarar även för att ta upp detta i sitt budgetförslag i samband med att investeringsprojektet behandlas. I vissa fall kan man inte förutse behov av flytt och evakuering när investeringsprojekten behandlas. Då tas kostnaderna upp i budgetarbetet så fort de går att uppskatta. Är kostnaderna inte behandlade i budget får det hanteras inom ram.

2. Exploateringsinvesteringar

Vid exploatering av nya området krävs investeringar i form av utbyggnad av allmän platsmark såsom gator, vägar och grönytor. Dessa investeringar ska behandlas enligt följande steg:

1. Kommunstyrelseförvaltningen tar i samarbete med kultur-, fritids- och teknikförvaltningen fram en kalkyl på investeringen samt driftskostnader till följd av dessa.
2. Kommunstyrelsen behandlar investeringsförslagen och tar eventuellt med dem i sitt budgetförslag. I budgetförslaget ska framgå kalkyl för hela exploateringen: investering, samt kostnader och intäkter för exploateringsprojektet i sin helhet.
3. Budgetförslagen behandlas i budgetberedning och beslut tas i samband med budget.
4. Vid uppstart av projekten ska kommunstyrelsen ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att av kultur-, fritids- och teknikförvaltningen beställa investeringen.

Projektansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för investeringsprojekten i investeringsplanen till dess att investeringen är avslutad. I ansvaret ingår genomförande, uppföljning, prognos, slutredovisning samt i förekommande fall anmälan om budgetförändringar som kräver ytterligare politiska beslut enligt principer i avsnitt fyra. Uppföljning med prognos ska ske minst vid varje tertial.

3. Övriga investeringar

Utöver lokalinvesteringarna kan investeringarna grupperas enligt följande:

- Inventarier till nya lokalinvesteringar. Ansvar hos respektive facknämnd.
- Infrastrukturella investeringar. Ansvar hos kultur-, fritids- och tekniknämnden nämnden.
- Övriga investeringar. Ansvar hos respektive facknämnd.

Inventarier nya investeringar

Ansvarig nämnd lägger fram budgetförslag och ansvarar sedan för investeringarna. Ansvaret inbegriper genomförande, budget, uppföljning, prognos, slutredovisning samt i förekommande fall anmälan om budgetförändringar som kräver ytterligare politiska beslut enligt principer i avsnitt fyra.

Infrastrukturella investeringar

Kultur-, fritids- och tekniknämnden lägger fram investeringen i sitt budgetförslag. Med investeringsförslaget skall följa beskrivning av projektet, projektbudget och tidsplan enligt gällande budgetanvisningar. I budgetförslaget ska det ingå en beräkning av vad investeringen leder till för ökade driftskostnader i form av till exempel skötsel och underhåll. Investeringsansvaret inbegriper genomförande, budget, uppföljning, prognos, slutredovisning samt i förekommande fall anmälan om budgetförändringar som kräver ytterligare politiska beslut enligt principer i avsnitt fyra.

Övriga investeringar

Ansvarig nämnd lägger fram investeringen i sitt budgetförslag. Med investeringsförslaget skall följa beskrivning av projektet, projektbudget och tidsplan enligt gällande budgetanvisningar. Investeringsansvaret inbegriper genomförande, budget, uppföljning, prognos, slutredovisning samt i förekommande fall anmälan om budgetförändringar som kräver ytterligare politiska beslut enligt principer i avsnitt fyra.

4. Övriga principer – gäller samtliga investeringar

Överskridande av projektbudget

Om det visar sig att avsatta medel för ett pågående eller planerat investeringsprojekt inte är tillräckliga ska ansvarig nämnd vidta åtgärder beträffande projektets utformning så att överskridande inte uppstår (vilket ska ske i samråd med facknämnd i de fall det är aktuellt). I de fall detta inte är möjligt gäller följande:

- Upp till 1 % överskridande av projektbudget anmäls till ansvarig nämnd snarast samt till kommunfullmäktige via prognos i tertialuppföljning, delårsbokslut och årsbokslut. Upp till 200 tkr kan godkännas även om det innebär mer än 1 %.
- Upp till 5 % överskridande av projektbudget måste godkännas av kommunstyrelsen. Upp till 1 000 tkr kan godkännas även om det innebär mer än 5 %.
- Över 5 % överskridande av projektbudget som innebär ett överskridande 1 000 tkr eller mer måste godkännas av kommunfullmäktige.

Vid lokalinvesteringar ligger budgetansvaret hos kultur-, fritids- och tekniknämnden och ett överskridande av projektbudget ska därmed behandlas i kultur-, fritids- och tekniknämnden innan det lyfts till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige. I det fall ett överskridande av projektbudget beror på förändringar i utförandet som initieras av verksamheten ska även facknämnden behandla ärendet innan det lyfts till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

Övriga principer

Medel får inte flyttas från ett projekt till ett annat i investeringsplan utan politiskt beslut.

Kommunstyrelsen godkänner upp till 5 mnkr, större förändringar godkänns av kommunfullmäktige.

Om medel som upptagits i investeringsplanen ska tas i anspråk tidigare än vad som anges i planen fordras särskilt beslut av fullmäktige. Upp till 5 mnkr kan godkännas av kommunstyrelsen.

Förändringar som är av principiell karaktär ska dock alltid beslutas av kommunfullmäktige.

Ett projekt kan vid budgetbeslut märkas med beteckningen bearbetning. Det sker då det finns ett behov om ytterligare politisk diskussion innan projektet startar, och godkännande i kommunfullmäktige krävs innan igångsättning.

Medel för drift samt kapitalkostnader (avskrivningar och ränta) avsätts centralt och överförs till respektive nämnd då investeringen tas i bruk.

Avbrutna investeringar

Om en investering avbryts eller avslås kommer dittills nedlagda kostnader, så som kostnader för förstudie och projektering, belasta driftutfallet. Utgångspunkten är att initiativtagande nämnd ska bära dessa kostnader. I vissa fall kan detta frångås beroende på orsaken till att investeringen avbryts. Bedömning om vilken nämnd som ska bära kostnaderna för den avbrutna investeringen måste därför ske ifrån fall till fall och avgörs av kommunstyrelsen.

Slutredovisning

Investeringsprojekt med total utgift eller budget på minst 5 mnkr ska snarast efter färdigställande slutredovisas till kommunfullmäktige av den nämnd som ansvarar för investeringsbudgeten. Slutredovisningen ska innehålla en beskrivning av projektet samt en ekonomisk redogörelse.

Definition av investering

Med investering menar anskaffning eller standardförbättring som är avsedda att stadigvarande nyttjas i verksamheten. Anskaffningsvärdet för investeringen ska uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp samt ha en beräknad nyttjandeperiod på minst tre år.